

«Το όνομά μου είναι Οζλέμ που σημαίνει νοσταλγία». Στην ΕΡΤ Χανίων η γεννημένη στη Σμύρνη Κρητικιά 3ης γενιάς που επέστρεψε να ζήσει για πάντα στα Χανιά. (audio)

[Περιφερειακοί σταθμοί ΧΑΝΙΑ](#)

21/06/2018, 3:24 μμ

Σύνταξη [Σοφία Θεοδωράκη](#)

«Γεννήθηκα στη Σμύρνη από Κρητικούς γονείς. Με τάισε η γη και η θάλασσα της Ανατολής. Μεγάλωσα περήφανη που ο μπαμπάς μου ήταν ο εγγονός του Πιστολάκη από το Σάσσαλο του Σελίνου και η μάνα μου απ' το σόι των Μπουρνάζων από το Κουμ Καπί των Χανίων. Το όνομά μου είναι η Οζλέμ που σημαίνει νοσταλγία, και έτσι με νοσταλγία για την Κρήτη έχει περάσει η ζωή μου».

Έτσι περιέγραψε τον εαυτό της, μιλώντας σήμερα στο στούντιο της ΕΡΤ Χανίων, η Οζλέμ – Πελαγία Τσέγκα, γεννημένη και μεγαλωμένη στην Σμύρνη από Κρητικούς 2ης γενιάς. Η Οζλέμ έχει Τουρκική υπηκοότητα, αλλά πριν 4 χρόνια νίκησε η νοσταλγία και επέστρεψε στην Ελλάδα και την Κρήτη για να αφήσει τα κόκαλά της στην πατρίδα της, όπως λέει με περηφάνια. Βαφτίστηκε Χριστιανή και όταν γνώρισε τον Δημήτρη Τσέγκα παντρεύτηκαν και αποφάσισαν να μείνουν μόνιμα στα Αφράτα Χανίων. Άφησε τα πάντα στη Σμύρνη, όπου εργάζονταν ως διερμηνέας του μητροπολιτικού δήμου Σμύρνης. Τώρα στη ζωή της, όπως μας είπε, μαγειρεύει και μεταφράζει, ενώ διατηρεί και ένα blog με συνταγές και συμβουλές μαγειρικής.

Στο στούντιο βρέθηκε και ο νομικός, ιστορικός ερευνητής και συγγραφέας του βιβλίου «Μια Θάλασσα Δρόμος», όπου περιγράφονται αντίστοιχες ιστορίες και διαδρομές, Ευθύμης Λεκάκης. Σε χαιρετισμό της στην πρόσφατη παρουσίαση του βιβλίου του κ. Λεκάκη στα Χανιά, η Οζλέμ – Πελαγία Τσέγκα, είχε πει:

Έξω απ το σπίτι μας στη Σμύρνη ήμουν «Ρωμιόσπορος». Κι όμως, το να ήμουν η Σμυρνιαά στη Κρήτη και Κρητικιά στη Σμύρνη, μάλλον με έκανε πιο πλούσια αν και μου ήταν δύσκολο να αποφασίσω σε ποιον από τους δύο τόπους ανήκω. Γιατί είναι σαν ν' απαντώ αν αγαπώ την μάνα παραπάνω από το μπαμπά. Τα Κρητικά που μιλούσανε οι γονείς μου ήταν ένας κρυφός κωδικός μεταξύ τους και μάλιστα για την ασφάλεια μας δεν μας τα έμαθαν. Και μαζί μου, με την τρίτη γενιά, εξαφανίζεται και η γλώσσα μας. Τελικά μια μέρα «κοιμήθηκε» ο μπαμπάς μου με μια τελευταία μαντινάδα που τότε δεν καταλάβαινα:

Όλοι μου λένε πως μεθώ
Μα γώ κρασί δε πίνω
Ένα πουλάτσι με μεθά
Και στο θεό τ'αφήνω'

Δεν μπορούσα να δεχτώ τον θάνατο! Θα έπρεπε να κρατήσω κάτι ζωντανό απ' τον μπαμπά μου για να πολεμήσω με τον θάνατο. Κι έτσι, ξεκίνησα να μαθαίνω Ελληνικά από α,β,γ...

Τελικά τον νίκησα τον θάνατο!
Τώρα ο μπαμπάς μου ζει μέσα μου, με την μητρική του γλώσσα!
Ναι, γιατί ήταν 6 χρονών ο μπαμπάς μου ο Μεχμέτ, και του έλεγε ο παππούς 'πήγαινε έξω να παίξεις με τους Τούρκους και να μάθεις την γλώσσα γιατί του χρόνου θα πας στο σχολείο'
Αλλά πάντα ήταν αμανέτι τα Τούρκικα στο στόμα του μπαμπά.
Το επίθετο που έδωσαν στον παππού μου ήταν Yaşayanlar γιατί όταν είχαν έρθει οι υπάλληλοι στο σπίτι να μας αλλάξουν το Ελληνικό επίθετο και να γράψουν ένα Τούρκικο, ο θείος που ήταν στο σπίτι μας ήταν 110 χρονών. Αντί για Πιστολάκη, έγραψαν 'αυτός που ζει πολλά χρόνια δηλαδή Yaşayanlar'. Το μισό Karabağlar, περιοχή της Σμύρνης, το έδωσαν στον Πιστολάκη και το άλλο μισό το έδωσαν στο σόι της μάνας, στους Μπουρνάζους. Bağ στα Τούρκικα θα πει αμπέλι. Ολόκληρη περιοχή ήταν γεμάτη με αμπέλια.

Ποτέ δεν ακούγαμε λόγια για τα Χανιά, ούτε καλά ούτε κακά. Σαν να μην υπήρχαν ποτέ, σαν να ήθελαν οι παππούδες μου να ξεχάσουν, για να μην πονέσουν παρά πάνω. Μάλλον είχαν φτάσει σε ένα σημείο που δεν υπήρχε παραπάνω πόνος απ' αυτόν που είχαν στις ψυχές τους.

Δεν πέρασαν πολλά χρόνια κι έφυγαν οι παππούδες μου χωρίς να μάθουν ούτε μια λέξη Τούρκικα.

Η γιαγιά μου η Ταχιρέ τώρα είναι 102 χρονών και ακόμα λέει: 'Οι άλλοι δεν ξέρουν να μαγειρέψουν, οι άλλοι δεν ξέρουν να καθαρίσουν, οι άλλοι δεν δουλεύουν σαν και μας'. Οι άλλοι και εμείς: υπάρχουν διαχωριστικά βουνά ανάμεσά μας. Ανάμεσα σ' εμάς και σ' αυτούς. Ανάμεσα στους Κρητικούς και τους άλλους!>>

Η γιαγιά της Οζλέμ-Πελαγίας 102 χρόνων σήμερα:
https://www.youtube.com/watch?v=tlluai_545o

«Ο αδελφός μου, καθαρίζοντας το όπλο του για να πάει για κυνήγι φωνάζει στην ανιψιά μου: 'Να μη μου φέρεις γαμπρό αστυνομικό, ούτε στρατιωτικό, ούτε να είναι από τα βάρη, να είναι Κρητικός αλλά απ' τα Χανιά μόνο'.

Για να καταλάβω τον εαυτό μου έκανα πάρα πολλά ταξίδια και διάβασα ότι βρήκα για την ανταλλαγή, πήρα μέρος στα συμπόσια, σε πάνελ και σε φεστιβάλ Κρητικών, έγραψα! Γιατί δεν μπορούσα να κουβαλήσω όλο το βάρος στο νου μου. Το θέμα μου δεν ήταν να γνωρίσω 70-80 άγρια χορταρικά.

Τι DNA είναι το Κρητικό που είναι τόσο έντονο ακόμα και στην τρίτη γενιά; Γιατί ήμουν τόσο περήφανη για ένα τόπο τόσο μακριά από την Σμύρνη; Γιατί μια σκέτη ντομάτα ήταν ποιο γευστική στη Πατρίδα; Γιατί μια ολόκληρη ζωή η ψυχή μου δεν βρισκόταν στη Σμύρνη που είχα τα πάντα; Γιατί τα βράδια δεν μπορούσα να κοιμηθώ χωρίς να ακούσω τον Φουσταλιέρη; Μήπως δεν ήμουν στα καλά μου;

Τελικά, την πρώτη φορά που έφτασα στη Κρήτη, κατάλαβα ότι δεν ήμουν κουζουλή. Βρήκα τα μάτια του μπαμπά μου σε ένα άλλο άνθρωπο μέσα σ' ένα καφενείο. Βρήκα την στάση της μάνας σε μια άλλη γυναίκα που μάλλον περίμενε το λεωφορείο. Και θυμάμαι καλά που ήθελα να αγκαλιάσω όλους τους ανθρώπους στα σοκάκια. Δεν θυμάμαι πόσες ώρες χάζευα καθισμένη σε ένα παγκάκι στο λιμάνι. Πείνα και δίψα δεν ένιωθα. Παρελθόν και μέλλον δεν υπήρχαν. Εκείνη η στιγμή ήταν όλη η ζωή για μένα. Ήξερα ότι δίπλα μου ήταν οι Πιστόλακηδες και οι Μπουρνάζοι. Εάν είναι αρρώστια αυτό, ήθελα να αρρωστήσω παρά πάνω! Ποτέ δεν έψαξα ένα σπίτι των προγόνων μου, γιατί έτσι όλο το νησί είναι δικό μου.

Εγώ όμως ολοκληρώθηκα!

Θεωρώ ότι ήμουν ευλογημένη που γνώρισα τον άνδρα μου τον Δημήτρη Τσέγκα και τώρα βρίσκομαι μόνιμα εδώ στα Χανιά, δόξα το θεό, για να αφήσω τα κόκκαλά μου, εδώ, στην πατρίδα μου!

<https://www.ertnews.gr/perifereiakoi-stathmoi/chania/to-onoma-moy-einai-ozlem-poy-simainei-nostalgia-stin-ert-chanion-i-gennimeni-sti-smyrni-kritikia-3is-genias-poy-epestrepse-na-zisei-gia-panta-sta-kania-audio/>